

COMMERCIEËLE VISSTOCKS BINNEN VEILIGE REFERENTIEWAARDEN

TREND

Auteurs Frank Redant en Wim Demaré
(ILVO)

Lector Filip Volckaert
(KU Leuven)

→ WAAROM DEZE INDICATOR?

De toenemende vraag naar vis en visserijproducten heeft geleid tot overbevissing, waardoor soorten achteruitgaan of zelfs dreigen te verdwijnen (bv. kabeljauw in de noordwestelijke Atlantische Oceaan en blauwvintonijn in de Middellandse Zee). De visserijactiviteiten hebben niet alleen een rechtstreekse invloed op de mariene biodiversiteit door overmatige bevissing van de doelsoorten, maar ook een onrechtstreekse, door verstoring van de zeebodem en het bodemleven (benthos, inclusief rifstructuren), door de ongewilde bijvangst van zeezoogdieren, niet-commerciële vissoorten en ongewervelden, door de wijziging van het voedselweb (o.a. toename van kleine predatoren) en door het wijzigen van het genetisch erfgoed (verlies aan diversiteit en wijziging van groei en fertiliteit).

→ WAT ZEGT DEZE INDICATOR?

De indicator wordt gedefinieerd als het aandeel van de commerciële visstocks in de (zuidelijke) Noordzee, waarvan de biomassa én de visserijsterfte zich binnen veilige referentiewaarden bevinden. De indicator is een uitdrukking van de toestand van de exploitatiebronnen van de zeevisserij in verhouding tot hun natuurlijke draagkracht. Hij geeft aldus een inzicht in de graad van duurzaamheid van de visserij. Concreet omvat de indicator de zeven belangrijkste commerciële visbestanden met epicentrum in de Noordzee, nl. haring, makreel, kabeljauw, schelvis, wijting, schol en tong.

Een visstock bevindt zich binnen veilige referentiewaarden als de visserijsterfte, F , kleiner is dan de voorzorgswaarde F_{pa} , en de totale biomassa van alle geslachtsrijpe vissen binnen de populatie, B , groter dan de voorzorgswaarde B_{pa} , dus wanneer $F < F_{pa}$ én $B > B_{pa}$. Stocks in de donkergroene zone zijn volledig "veilig". Streefdoel van het visserijbeheer is dat alle visstocks uit de oranje-rode zone weg komen en zich binnen de veilige grenzen, de donkergroene zone, bevinden.

→ WAT ZIJN DE RESULTATEN?

Sinds 1980 bevindt de visserijsterfte voor de meeste visstocks in de Noordzee zich (ver) boven F_{pa} , terwijl de biomassa in meer dan de helft van de gevallen onder B_{pa} zit¹. Het aantal commerciële visbestanden binnen veilige referentiewaarden is laag (maximaal 2 op 7). Haring voldeed aan de criteria in 2002-2003; schelvis in 1997 en 2001-2006; schol in 1980-1981, 1984-1985 en 1990; en tong in 2004.

De toestand van de visbestanden in de Noordzee is vergelijkbaar met die in de aangrenzende zeegebieden. Ook in de Baltische Zee, de Ierse Zee, de Keltische Zee en de Golf van Biskaje vertoont een overgrote meerderheid van de visbestanden min of meer ernstige tekenen van overbevissing, ondanks pogingen van de Europese Commissie om de visserijdruk te verminderen. Symptomatisch hiervoor is het toenemende aantal visbestanden waarvoor de voorbije jaren beheers- en herstelplannen ingevoerd werden: kabeljauw in de Baltische Zee, de Noordzee en de Ierse Zee; heek in de westelijke wateren; schol en tong in de Noordzee; enz.

→ WAT VOOR DE TOEKOMST?

De visserij in de open zee is een internationale aangelegenheid en het duurzame beheer van de visbestanden is een collectieve verantwoordelijkheid, waartoe alle betrokken visserijlanden solidair moeten bijdragen. Al te vaak echter moeten we vaststellen dat nationale kortetermijnbelangen primeren boven de langetermijnobjectieven van het Europees Gemeenschappelijk Visserijbeleid, ten nadele van het herstel van de visbestanden en dus ook van de toekomstperspectieven voor de visserij. Individuele visserijlanden kunnen weliswaar extra beschermende maatregelen nemen die verder gaan dan de Europese, in een poging om het herstel van de visstocks te bespoedigen, maar wanneer het land in kwestie slechts in zeer beperkte mate tot de internationale visserijdruk bijdraagt (zoals België), zal het effect onbeduidend zijn.

Overeenkomstig de Verklaring van Johannesburg², moeten alle visstocks in de Europese wateren uiterlijk tegen 2015 op het niveau van MSY (Maximum Sustainable Yield) bevestigd zijn. Om dit streefdoel te bereiken is een forse inkrimping (in de orde van 30 %) van de Europese vissersvlooten vereist. Bovendien wil de Europese Commissie de discussie opstarten over de invoering van een teruggooiverbod (zgn. "discard ban")³, teneinde het teruggooien in zee van (dode) ondermaatse vis en niet-commerciële bijvangsten tot een minimum terug te brengen. De uitkomst van deze discussie is moeilijk te voorspellen, maar het is duidelijk dat zelfs een afgezwakte versie van het voorgestelde verbod ernstige gevolgen zal hebben voor de Europese vissersvlooten.

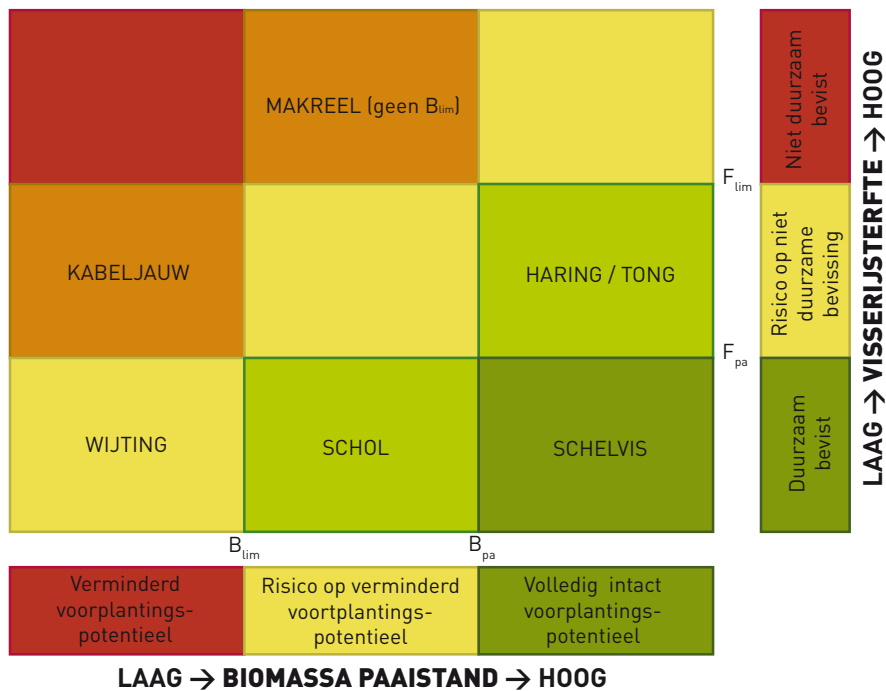
(1) Anon. 2006. *Report of the Working Group on the Assessment of Demersal Stocks in the North Sea and Skagerrak (WGNSSK)*. ICES Advisory Committee on Fishery Management, Doc. ACFM:35, 1172 pp.

(2) Anon. 2002. *Plan of Implementation of the World Summit on Sustainable Development*. WSSD, Johannesburg, 2-4 September 2002. 62 pp.

(3) European Commission. 2007. *A policy to reduce unwanted by-catches and eliminate discards in European fisheries. Communication from the Commission to the Council and the European Parliament, CPM (2007) 136 final, SEC (2007) 381*, 34 pp.

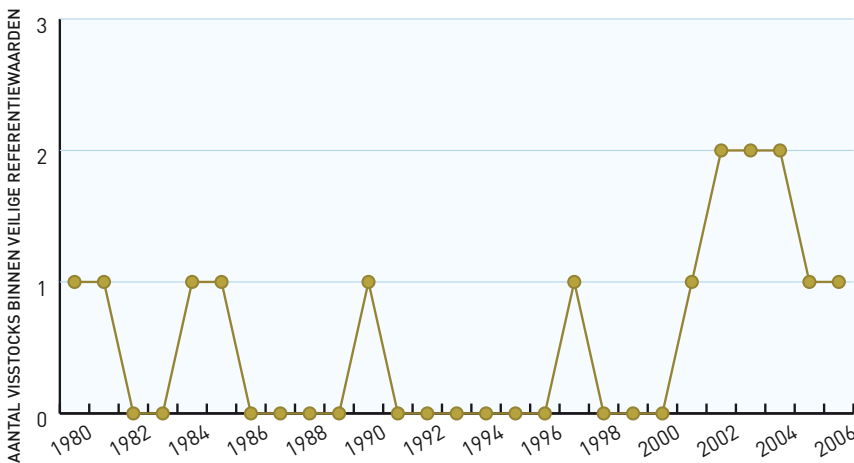
In de Noordzee is het aantal commerciële visbestanden binnen veilige referentiewaarden laag, met maximaal 2 op 7. In 2006 voldeed enkel schelvis aan de criteria. Bij haring, makreel, kabeljauw, wijting, schol en tong was ofwel de visserijdruk te hoog, ofwel de biomassa te laag om veilige referentiewaarden op te meten. De lage visbestanden schaden het mariene ecosysteem meetbaar en langdurig. Het duurzame beheer van de visbestanden is een collectieve verantwoordelijkheid, waartoe alle betrokken visserijlanden solidair moeten bijdragen.

Tabel 1 Commerciële visstocks binnen veilige referentiewaarden (Noordzee en aangrenzende gebieden, situatie 2006)

Bron Anon. 2006. Report of the Working Group on the Assessment of Demersal Stocks in the North Sea and Skagerrak (WGNSSK). ICES Advisory Committee on Fishery Management, Doc. ACFM:35, 1172 pp.

Grafiek 1 Aantal commerciële visstocks binnen veilige referentie waarden (Noordzee en aangrenzende gebieden, 1980-2006)

Bron Anon. 2006. Report of the Working Group on the Assessment of Demersal Stocks in the North Sea and Skagerrak (WGNSSK). ICES Advisory Committee on Fishery Management, Doc. ACFM:35, 1172 pp.